

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนสองเหนือในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนขยะชุมชนสองเหนือ 11 คน สมาชิกกองทุนขยะชุมชนสองเหนือ 290 คน รวมทั้งสิ้น 301 คน

1.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 176 คน โดยแบ่งเป็น คณะกรรมการกองทุนขยะชุมชนสองเหนือ 11 คน สมาชิกกองทุนขยะชุมชนสองเหนือ 165 คน จากตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2539 : 607) จากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยให้คณะกรรมการกองทุนขยะทั้ง 11 คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนสมาชิกกองทุนขยะซึ่งมีจำนวน 290 คนใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1. จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิกกองทุนขยะชุมชนสองเหนือจำนวน 290 คน
2. ทำการจับสลากรายชื่อสมาชิกกองทุนขยะชุมชนสองเหนือโดยวิธีการเลือกหยิบขึ้นมาจนครบตามจำนวน 165 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 กำหนดขอบเขต คำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบเพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

2.1.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของรูปแบบแบบสอบถาม (Format) และการใช้ภาษา (Wording) เพื่อความถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่

1. นายศิริชัย สิริไปล์ ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิปริญญาตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2. นางเพ็ญพร ศุภสุข ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม วุฒิปริญญาตรมหาบัณฑิต (สาขานโยบายสาธารณะ) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3. นายกมล ตราชู ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการประถมศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา

2.1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้นไปทดลอง (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกองทุนขยะและสมาชิกกองทุนขยะชุมชนสองใต้ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Coefficient Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

2.1.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (checklist) ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนสองเหนือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย
4. การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากขยะมูลฝอย
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

โดยใช้รูปแบบแบบสอบถาม และแบบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชนสองเหนือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ตามโครงการต่างๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชนสองเหนือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้แทนชุมชนในชุมชนสองเหนือเพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา รายละเอียดของแบบสอบถาม ประโยชน์ที่จะได้รับจากแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วแจกแบบสอบถาม

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ชี้แจงและแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งเก็บคืนด้วยตนเอง โดยแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ วัน เวลา ที่จะเก็บแบบสอบถามคืน

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบลงรหัส (Coding Form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากการจำแนกรายข้อในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับคะแนน

มีส่วนร่วมมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

มีส่วนร่วมมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

มีส่วนร่วมปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนสองเหนือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวัดระดับการมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ผลกระทบของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ใช้พรรณนาวิเคราะห์
4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา และพรรณนาวิเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY